

Универзитет у Бањој Луци

Филозофски факултет

Датум: 23.01.2015. године

*н/р: Наставно-научном вијећу Филозофског факултета
Сенату Универзитета у Бањој Луци*

ПРЕДМЕТ: Образложење корекције Извјештаја комисије о оцјени теме и кандидата за израду докторске дисертације

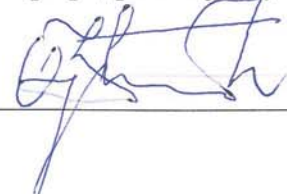
Наставно-научно вијеће Филозофског факултета у Бањој Луци на сједници одржаној 11.09.2014. године донијело је рјешење број 07/3.1666-6/14 и именовало комисију за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације под насловом: „Утемељење моралног суђења у биоетици“, кандидата **мр Горана Стојановића** у сљедећем саставу: 1. Проф. др Остоја Ђукић, редовни професор – предсједник; 2. Проф. др Мирослав Дринић, ванредни професор– члан; 3. Проф. др Иван Коларић, редовни професор– члан.

Након детаљне анализе пријаве кандидата Комисија је позитивно оцјенила и тему и кандидата те предложила Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета да одобри израду докторске дисертације.

На 34. сједници Сената Универзитета у Бањој Луци одржаној 30.10.2014. године (Број: 02/04-3.3764-45/14; АД-10) на основу Одлуке Филозофског факултета и Извјештаја комисије о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације донешен је закључак, који је н/р Комисији достављен тек 22.01.2015. године, да Извјештај кандидата мр Горана Стојановића за израду докторске дисертације под насловом „Утемељење моралног суђења у биоетици“, **треба кориговати у дијелу објављених радова извршавајући класификацију на научне и стручне радове. Комисија је усвојила примједбу Сената и извршила тражену корекцију.**

С поштовањем,

ПРЕДСЈЕДНИК КОМИСИЈЕ
Проф. др Остоја Ђукић

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA

Број: 02/04-3.3764-45/14
Дана, 30.10.2014. године

ИЗВОД ИЗ ЗАПИСНИКА

са 34. сједнице Сената Универзитета у Бањој Луци одржане у четвртак
30.10.2014. године у просторијама Ректората са почетком у 13.00 часова

***АД-10** Доношење одлука о давању сагласности на Извјештај комисије о оцјени
подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације:*

На основу Одлуке Филозофског факултета и Извјештаја комисије о оцјени
подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације, Сенат Универзитета
усвојио је сљедећи

ЗАКЉУЧАК

1. Одлука Наставно-научног вијећа Филозофског факултета о усвајању Извјештаја
комисије о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације
за мр Горана Стојановића на тему под насловом „Утемељење моралног суђења у
биоетици“, враћа се Наставно-научном вијећу Филозофског факултета, односно
Комисији да Извјештај коригује - изврши класификацију радова на научне и
стручне.
2. Овај Закључак ступа на снагу даном доношења.

Непотребно изостављено.

Сједница је завршила са радом у 14,45 часова.

Записник водила
Јована Цвијић, дипл. правник

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СЕНАТА
РЕКТОР
Проф. др Станко Станић

ДОСТАВЉЕНО:

1. Филозофском факултету
2. а/а.

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЗОФСКИ

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

На основу члана 71. Закона о високом образовању (Сл. Гласник РС бр. 73/10, 104/11 и 84/12), Наставно-научно вијеће Филозофског факултета у Бањој Луци на сједници одржаној 11.09.2014. године донијело је рјешење број 07/3.1666-6/14 и именовало комисију за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације под насловом: **Утемељење моралног суђења у биоетици**, кандидата **мр Горана Стојановића** у сљедећем саставу:

1. **Проф. др Остоја Ђукић**, редовни професор у Бањој Луци, уже научна области *Етика* – председник;
2. **Проф. др Мирослав Дринић**, ванредни професор у Бањој Луци, ужа научна област, *Увод у филозофију и Филозофија науке* – члан;
3. **Проф. др Иван Коларић**, редовни професор у Крагујевцу / Палама, ужа научна област *Историја филозофије и Етика* – члан.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Мр Горан Стојановић рођен је 13.02.1982. године у Сарајеву, општина Центар. Основну школу је завршио у Сарајеву, а Техничку школу у Бањој Луци. Окончао је студије филозофије и социологије у Бањој Луци, те магистарске студије Савремене филозофије на Филозофском факултету у Бањој Луци 2012. године и стекао научни степен магистра филозофских наука темом: **Морална филозофија Николаја Хартмана**.

Своју професионалну дјелатност кандидат је започео на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци као асистент на предмету Етика и напредовао је у звање вишег асистента у којем се и тренутно налази. До сада је асистирао на сљедећим предметима: Етика 1, Етика 2, Новинарска етика, Политичка етика, Етика у

социјалном раду, Медицинска етика, Савремене етичке теорије, Практична етика, Филозофија природе, Социологија морала, Филозофија историје 1, Филозофија историје 2, Филозофија технике, Филозофија источних народа. Основна подручја кандидатовог интересовања су морална и источна филозофија. Активно се служи енглеским језиком.

Учешће у научно-истраживачким и стручним пројектима

1. Млади и друштвене вриједности у локалној заједници;
2. Свијест о екологији у Републици Српској;
3. Систем вриједности код младих у послјератној БиХ;
4. Ум, снага егзистенције и ретроградни процеси у транзиционом друштву (Хуманистичка основа развоја Републике Српске).

Чланство у домаћим и међународним удружењима

1. Интернационалног удружења „Nicolai Hartmann”;
2. Удружење за филозофију и друштвену мисао;
3. Универзитетско астрономског друштва, Бања Лука.

Мр Горан Стојановић је до дана пријаве докторске дисертације објавио 6 радова од чега су 3 научна рада, 2 стручна чланка и једну књигу у коауторству:

Објављени научни радови

1. Биоетички дискурс, у *Европски дефендолошки центар* (годишњак), бр. 3. Бања Лука, 2014, стр. 116-125. (UDK 316.774:502.12/:636.083)
2. Moralnost mistika u *Sociološki diskurs* br. 5, 2013, str. 67-79. (UDK 316.74:/2-67+2-42/)
3. Схватање човјека у Шелеровој фундаменталној антропологији, у *Друштво знања и личности: путеви и странпутице (де)хуманизације*, Зборник радова Бањалучки новембарски сусрети, 2012, стр.385-401. (ISBN 978-99955-59-39-7)

Објављени стручни радови

4. Шелерова персоналистичка етика, у *Радови (часопис за друштвене и хуманистичке науке)*, Бања Лука: Филозофски факултет, 2013, стр.187-202. (UDK 141.319.8)
5. Хаику поезија, у *Васељена*, Филозофски факултет, Бања Лука, 2004. (ISBN 99938-

34-25-4)

Објављене књиге

6. *Филозофија морала (хрестоматија текстова о морално-етичким проблемима)*, Филозофски факултет, Бања Лука, 2014. (ISBN 978-99955-59-49-5)

Већина радова доступна је и у електронској верзији на: www.etika.rs.ba

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

2.1. Значај теме истраживања и њена актуелност

Докторска дисертација из области Етике под насловом „Утемељење моралног суђења у биоетици” има за предмет испитивање ширег оквира етичких, научних и сродних филозофских питања о утемељењу биоетике као релативно нове мисаоне дисциплине у савременом академском свијету, њеног настанка и историјског развоја, контраверзни, етичких граница пред којима се налази биоетика указујући на могуће опасности отворене савременим научно-техничким развојем. Сама тема спада у *rag excellence* филозофска питања, обрађујући доминантне етичке и биоетичке традиције, затим се елаборирају неке научне дисциплине и указује на допринос савремене науке која диктира технички прогрес, изазивајући многе проблеме, искушења и изазове који захтијевају озбиљно морално суђење, односно његово етичко утемељење.

У посљедње вријеме влада велики интерес за биоетичку проблематику која у ранијем периоду није ни постојала, па је нужан теоријски и практични приступ да би се освијетлила ова комплексна област савремене цивилизације. Биоетика је по свом настанку, без сумње, дјело америчког духа и погледа на свијет те израз идеолошког и културног утицаја Америке, али данас добија интензиван интерес формирањем различитих биоетичких удружења у скоро свим земљама свијета. Такође је у задње вријем појачан интерес за биоетичке проблеме кад нас и у окружењу. Све то јасно говори да је биоетичка област истраживања веома актуелна и да је оживљавање етичког и биоетичког мишљења почео да иницира општи напредак медицине, као и покрета за заштиту животиња и природе, феминистичкога покрета и покрета за грађанска права. Биоетика је своју легитимност прво добијала у различитим друштвеним центрима и институтима па се касније формирала као академска универзитетска дисциплина. У научним расправама биоетика се с правом схвата као субдисциплина примijeњене етике, то јесте област је „подручне етике”, као што је

новинарска етика или политичка етика. Тако се мисаони и истраживачки предмет биоетике настоји омеђити на морално просуђивање и вредновање различитих облика моралног одношења према људском, животињском и биљном свијету. У својим истраживањима мр Горан Стојановић тематски корпус биоетике не ограничава само ужа биомедицинска питања (нпр. еутаназији, абортусу, клонирању итд.) него у њен истраживачки интерес ставља и шира питања попут проблема заснивања одговорности за будуће генерације, начина и околности кориштења животиња у научним истраживањима, приписивања моралног статуса природи и слично. Тако широко схваћена биоетика би обухватила медицинску етику, анималистичку етику, еколошку етику и истраживачку етику. У односу на традиционалну медицинску етику биоетика доноси битне промјене концепта етичког односа у медицини и свијест о томе да етички односи у медицини не почивају на патерналистичком односу свакодневних и аутономних људи па се развија нови критички поглед на међуљудске односе и изражава потреба гдје се тежи за таквом рефлексијом у којој би се прихватили и други учесници биомедицинске дјелатности у коју спадају: пацијенти, медицински радници, истраживачи и друге институције система здравствене његе. Указује се да је у биоетици истакнут снажан захтијев да се медицинска етика ослободи ужих стручних оквира да би постала предметом јавне рефлексије, не само о питањима ужих стручних оквира, него и у оним питањима гдје се могу испољити моралне одлуке и морални избор инпутацијом одговорности.

Да би утемељио морално суђење у биоетици мр Горан Стојановић полази од свог професионалног одређења које ће му омогућити адекватно образовање и професионални континуитет који је неопходан за успјешну универзитетску каријеру. Са научног аспекта настоји да утврди датум рођења биоетике. Не зна се да ли је то 1967. године када је створен Институт друштва етике и животних наука у Њу Јорку, успостављањем Друштва за здравље и људске вриједности, или је то 1927. године када је Фриц Јар, односно 1971. године када је Ван Раслер Потер створио и први пут употребио кованицу биоетика. Неки сматрају да је то 1974. година када је састављена Национална комисија за заштиту људског субјекта у биомедицинским и бихејвиористичким истраживањима. И поред ове несигурности око њеног настанка можемо с правом рећи да је биоетика најмлађа од свих филозофских дисциплина, стара свега четрдесетак година. Ова дисциплина још увијек кодификује свој предмет и методу, те трага за парадигматичним мисаоним оквиром. Докторант за први научни разлог и појаву биоетике наводи рапидан развој технике и њене примјене на подручја као што су трансплантација органа, контрацептивна пилула, сигуран абортус и пренатална дијагноза, вјештачки респиратори, прва постигнућа у биоинжењерингу, економски прогрес, загађење воде и ваздуха, уништавање тропских шума, глобално загађивање, изумирање бројних врста флоре и фауне, нуклеарни отпад, генетски модификована пољопривреда и скоро потпуна доминација човјека над природом. Други разлог за појаву биоетике је културолошке природе и ту спада покрет за грађанска права, покрет феминизма, трансформација институција школства и породице, рехабилитација нормативне и појава примијењене етике из различитих области и сфера живота, оснивање института и центара за

биоетику, критике у форми грађанске декларације, али и захтијева да се шире тематизује и проблематизује њено истраживање у савременом свијету.

Традиционална хипократова лекарска етика поље је властитог важења па и етички вриједног дигнитета субјекта моралне одлуке, избора, намјере, импутације свијести и слично, строго се ограничавала на оне који лијече, на лијечнички сталез. Они који су лијечени схватани су као објекат одлуке оних који лијече. Право моралне одлуке, као и сам статус односа диктирао је и припадао је ономе који лијечи, али не и ономе који је лијечен. Под компетенцијом стручности лекарског умијећа дешава се да нема или има врло мало простора за међуљудски морални однос лекара и пацијента у оним ставовима који се тичу самих стручних одлука.

Разумијевање савремених етичких дилема и њихово етичко разрјешење поставља у први план етичко утемељење исправнога моралног суђења и дефинише основни циљ научног истраживања који је постављен у овом дисертацијском пројекту. Показало се у досадашњим научним трагањима неколико теоријских покушаја утемељења који сада представљају озбиљан проблем и велики изазов за биоетику као дисциплину. Показује се да на пољу утемељења биоетике наилазимо на подручја у којима је мноштво различитих теорија које одустају од било какве хипотезе објективног помирења и тражења компромиса. То доводи до забрињавајућег стања и компликује и онако сложену биоетичку област, нарочито када постанемо свјесни ургентности практичног захтијева који тражи универзалан и једнозначан одговор. Из свега тога биће нам јасније Шопенхауерово упозорење да је проповиједати морал лака работа, али његово утемељење је далеко тежи и сложенији задатак. Стога мр Стојановић истиче да постоје бројни покушаји филозофског утемељења и развијања биоетике, што нам сасвим јасно говори да се она још увијек налази у потрази за важећим пољем истраживања. Мр Стојановић аргументовано примјећује да се биоетици с правом приговара да она није озбиљна и утемељена академска област, да нема одређену методологију и дефинисано поље истраживања, да је сувише апстрактна и издвојена из клиничког истраживања, да омета рад истраживача и одводи га од битног и новог научног проблема, да се не може подучити као остали предмет јер моралност не зависи од интелекта већ карактера.

Статус биоетике као отвореног научног пројекта још увијек је у стању високе мисаоне и проблемске напетости па се намећу бројна питања, дилеме, недоумице и покушаји да се на ширим основама дефинише, утемељи и усмјери биоетика да би одговарала захтјеву времена и све изражајнијим покушајима да се утемељи морално суђење у области биоетике. Из ових и сличних разлога и дилема биоетике пред захтјевима нешто опшринијег дефинисања и утемељења моралног суђења у складу са важећим моралним кодексима и праксом која уважава рефлексiju јавности у биомедицинској или „новој медицинској етици”, затим у другим областима које обухвата ова етичка дисциплина на хуманистичким захтјевима нужен је нови приступ, филозофско и научно усмјерење. У овом истраживању полази се од одређених питања и њихове шире евокације: Шта је заправо биоетика? Које је њено тематско и научно подручје дјелатности? Које се методе мишљења и научног или

филозофског истраживања могу сматрати биоетиком? По којим критеријумима је могуће разликовати основне мисаоне позиције у биоетици? Како се развија и на који начин се може утемељити морално суђење у биоетици? Још увијек се у пуној мисаоној легитимности задржала дилема о томе да ли је биоетика једна подручна етика ослобођена предодређених вриједносних ставова или је само привидна наука која се ставља у службу природних наука савремене технике и оних лукративних друштвено-економских фактора који стоје иза њих, те им служи као виша легитимација која омогућава да се напредак, не оспорава, нити угрожава неким хуманистичким захтјевима. Дилема је учинила посве извјесном могућност да биоетика може бити развијена на различитим пројектним идејама научности. Могуће је дакле утемељивати на овим основама које се ослањају на традиционалну медицинску љекарску етику, али исто тако и на одређеним филозофским или теолошким концептима, на правним основама и сродним мисаоним усмјерењима. У теологији се већ успоставила одређена традиција расправе о биоетичким питањима (Ремзи, Флечер, Џонсен и др.). С филозофским заснивањем биоетике, тј. односом филозофије и биоетике ствари стоје знатно комплексније. С једног становишта, из многих извора долазили су захтјеви па и развијени покушаји да се биоетика поставља независно од филозофије или да филозофија буде стављена у позицију да *post festum* прати и осмишљава дебате посвећених биоетичких специјалиста. С другог становишта, нису мање утицајна ни она филозофска одређења која се базирају на увјерењима да већ установљена традиција биоетичких дискусија треба да буде замијењена и завршена филозофском анализом и критиком.

2.2. Преглед истраживања

Да би израдио аналитичан и систематичан докторски рад интердисциплинарног карактера, мр Стојановић се одлучио да понуди преглед истраживања. У поједина поглавља, тачније у њих девет, уткаће све резултате свога истраживања, иновацију и труд, те достигнућа код нас и у свијету, што ће омогућити литература на нашим и сусједним просторима, те литература на енглеском језику.

У првом поглављу кандидат нас упознаје са кратком историјом биомедицинске етике или „нове медицинске етике”, наводећи разлоге њеног настанка и најзначајније ауторе и институције. У другом поглављу ситуира се биоетика у корпус примијењене етике, формира идентитет биоетике као дисциплине, излажу филозофске основе и аксиолошке претпоставке биоетике. Ту се наглашава да постоје четири равноправне области биоетике, а то су: клиничка биоетика, теоријска биоетика, регулатива закона о биоетици и културна биоетика. Наглашава се филозофска основа биоетике, али и њена интердисциплинарност и да њене субдисциплине имају добар дио теоријског, аргументацијског преклапања, али и различитих истраживања која су фокусирана на човјека, морални статус животиња у анималистичкој етици и морални статус природе у еколошкој етици. За треће поглавље везано је критичко разматрање биоетике у религијском кључу. У почетним фазама развоја биоетике теолози су први афирмисали и популаризовали биоетичку

област. Четврто поглавље је карактеристично по Кантовом деонтолошком приступу биоетици и означава ригорозну примијену универзалне норме на конкретно дјеловање, али се у модерном, културно плуралистичком и секуларном друштву деонтологија не може поставити као универзално оправдање моралне норме. Типично за пето поглавље је указивање да је утилитаризам најраспрострањенија нормативна етичка теорија двадесетог вијека и истиче да је најбоље оно дјеловање које доноси највећу корист или највећу срећу највећег броја људи, али се запоставља морални статус животиња и природе, те злоупотребе људских права и достојанства у биоетичким истраживањима. Предвиђања и намјера доктората је да у шестом поглављу прикаже квази-фундаментално етичко утемељење биоетике приступа са „четири принципа”: аутономије, неповређивања, благостања и праведности. Такав приступ налази се на средини између апстрактних теорија и крајње специфичних моралних случајева и проблема. У седмом поглављу рехабилитује се етика врлине и указује да исту заступају Макинтајер и Вилијамс, док аретичка етика полази од тога да моралним назива само оно на основу доброг мотива и јаког карактера. За осмо поглавље карактеристично је да сличан став утилитаризму има ситуациона односно каузалистичка етика која у биоетику улази из хришћанске моралне теологије. На крају, у деветом поглављу кандидат се одлучио да нам представи и критички испита мање развијена и мање распрострањена теоријска утемељења биоетике етике бриге, етике прагматизма, феноменолошке биоетике, комунитарне етике и интегративне биоетике.

2.3. Радна хипотеза са циљем истраживања

Хипотетички оквир истраживања креће се одређивањем биоетике једино и искључиво као филозофске дисциплине истовремено препознавајући и уважавајући богат допринос других цивилизација; елаборирања биоетике као теоријске и практичне перспективе, чиме се доводи у питање теоријско-практична дихотомија која доминира филозофијом још од античког доба; приказати религијско утемељење моралног суђења и дозволити различитим религијама да изнесу своје становиште; прегледно и објективно, са критичким приступом, што обухвата најшири дио рада, приказати све релевантне теоријске покушаје утемељења биоетичке дисциплине; и на крају треба да се афирмише и потврди докторска теза разрјешењем ових темељних питања која су била предмет истраживања у овом високо захтијевом раду.

2.4. Методологија рада

Општи методолошки оквир истраживања које је понудио докторант потврђује да ће се поштовати општи конститутивни принципи научне дјелатности: објективност, поузданост, општост, прецизност и смјелост. Поред наведеног планира се кориштење аналогичке методе, херменеутичке методе и дијалектичке методе истраживања. Од посебних поступака користиће се технике за прикупљање релевантне примарне и секундарне литературе, затим метода анализе и критичке интерпретације. Закључни резултати истраживања су круна ове докторске дисертације и садрже реконструкцију претходно одабраних, компарираних и класификованих теоријских ставова и сазнања из области утемељења моралног

суђења у биоетичкој области. Са овим методолошким захтјевима докторант је лецидно дефинисао стратегијску, логичку и техничку страну свог пројекта истраживања. Мр Стојановић је навео и 247 библиографских јединица у радној литератури, нешто на српском и њему сродним језицима, те већину на енглеском језику, што гарантује да ће тиме тема дисертације бити свестрано обрађена и елаборирана, по свим захтјевима научно-истраживачке методологије.

2.5. Научни допринос истраживања

Оригиналност теме нашег кандидата за докторску дисертацију огледа се у њеном избору, повезивању етичких и сродних мотива, актуелности и значају у данашњем свијету. Посебну тежину има отварање дијалога са теологијом, гдје је биоетика прихваћена и успоставила одређену традицију расправе о биоетичким питањима. Значај и несумњива вриједност теме лежи и у чињеници да питања која се покрећу у овом докторату коинцидирају са филозофском дискусијом која се тренутно води на америчким просторима, а данас се уводи и у европске академске кругове, критикујући и расвјетљавајући феномен модерног свијета, биоетике, краја људског живота, болести, лијечења, посебно деперсонализације и немоћи савременог човјека да у вријеме глобализације, распада економске и политичке моћи нађе сигурну луку и достојанствено дочека крај живота.

Ова дисертација ће покушати да са филозофских и ужих (био)етичких, те аксиолошких и парадигматичних димензија одговори на питање: Када настаје, шта је и како је утемељена биоетика? Допринос ове дисертације биће у истраживању савремених етичких текстова у којима ће се критички испитати плуралитет утемељења биоетичког моралног суђења. За расвјетљавање и утемељење моралног суђења у биоетици биће наведено које мисаоне позиције постоје унутар биоетичке дисциплине и на основу којих критерија се могу разликовати. Биће елаборирано, научно и филозофски изведено на којим аксиолошким основама почива биоетика. Потврђује и све учесталије доказује да се бит биоетике директно одражава на схватања ширине обухвата њеног предметног поља и има у својој основи једно велико и спорно аксиолошко питање. Нарочито је битно нагласити да може доћи до сукоба између етике и биоетике ако се биоетика утемељи једино на ригидним поступцима утилитаризма. Међутим од аутономистичке етике морају стизати снажни захтјеви за јасним транспонирањем ограничености и граница биоетике. Сасвим је други став ако се биоетика утемељи као примјена аутономистичке етике у одређеним проблемским подручјима у којима се сусрећу и преплићу *ethos* и *logos*.

При доношењу одлуке о моралном суђењу у области биоетике кандидат има у виду етички антропоцентризам, патоцентричне концепције и биоцентричну етику као и етички холизам. Кандидат свој добро рад ситуира у савремени научни свијет гдје се биоетика још увијек схвата као отворен мисаони пројекат који је још увијек у стању високе мисаоне и проблемске напетости држећи се битних питања. У тумачењу теме на њеном развојном путу кандидат има јасну идеју о њеном развоју код водећих (био)етичара данашње академске дисциплине. У назначеном раду објективно су

размотрене контроверзе и становишта која етички утемељују морално суђење у биоетици. Упознавањем кључних елемената биоетичке проблематике и њених аксиолошких димензија стичу се услови за стварање праведнијег и хуманијег свијета. Питање добра и односа према другом посебно се проблематизује, разумијева се, не смо као однос човјека према човјеку већ и његовог односа према свој органској и неорганској природи. Све је то довело до тога да се упитним постави владајућа антропоцентрична доктрина западне филозофије.

Што се тиче утемељења моралног суђења у биоетици, мр Стојановић подсјећа да се у новонасталој моралној дилеми изазваној научно-технолошким напредком извршила модификација утилитаризма и кантизма, релативизира се античка етика врлине и каузалика средњег вијека, те се појављују још неке нове теорије у савремености. Сасвим оправдано докторант Стојановић указује на утемељење биоетике са етиком бриге, наративном етиком, етиком четири принципа и етиком прагматизма. Истраживањем утемељења моралног суђења у биоетици, осим што се освјетљава и омогућава његово научно разумијевање, пружа се могућност практичне употребе и примијене научних сазнања у политичком, правном, економском и медицинском дјелању. Оно што представља ударну компоненту овог доктората је чињеница да истраживање има за циљ, не само научно оправдано и утемељено сазнање из области моралног суђења у биоетици, него тежи да понуди и корисна, конкретна и практична правила одлучивања у спорним биоетичким питањима, упозоравајући кроз своју дискусију јавност на опасности и наде које долазе човјечанству од нових технологија. Сасвим оправдано нас докторант упозорава да се у скорој будућности засигурно може очекивати убрзанији темпо развоја знања у медицини и животним наукама па ће се јављати појачан интерес академске и опште јавности за биоетичку проблематику. У истраживањима и свакодневном животу биоетика ће добити све већи практични утицај и значај и на тај начин постаће грађанском етиком новог доба. Исто тако, израда овога доктората је допринос популаризацији, расвјетљавању и афирмацији биоетике на нашим просторима, теоријском и практичном осмишљавању једног од најрефлективнијих токова у савременој филозофији, односно етици.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

На основу претходно разматраних референци мр Горана Стојановића изнесених у пријави теме: *Утемељење моралног суђења у биоетици* и оцјени подобности предложене теме и кандидата Комисија јединствено закључује и оцјењује сљедеће: да мр Горан Стојановић испуњава све потребне и законске услове за пријаву докторске дисертације.

Позитивну оцјену о подобности кандидата Комисија доноси на основу сљедећих чињеница:

- кандидат мр Горан Стојановић има континуирано образовање унутар етичке

дисциплине, од дипломског преко магистарског рада па сад до докторске дисертације;

- кандидата има амбициозан притуп бављења филозофијом и вишегодишње искуство као асистент па онда као виши асистент на предмету Етика Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци те је добар је познавалац области из које пријављује докторску дисертацију;
- кандидат је члан у научно-стручним удружењима и посједује карактерне и професионалне квалитете потребне за бављење научно-истраживачким радом;
- кандидат има објављене научне и стручне радове из етичке области у часописима прве категорије, као и књигу која служи као уџбеник и који по оцјени рецензента потврђују научну стручност и методолошку квалификованост;

Комисија је позитивном и прихватљивом оцијенила и тему докторске дисертације под називом *Утемељење моралног суђења у биоетици* имајући у закључивању следеће чињенице:

- на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци, ни на другим факултетима окружења БиХ, кандидат, а нити и било које друго лице није предлагало или радило дисертацију под наведеним насловом;
- тема доктората представља оргинално и прво истраживање овога типа у нашој земљи и земљама у окружењу;
- предложена тема је утемељена на релевантној литератури и адекватној методологији те јасним навођењем хипотетичког оквира истраживања. Већина литературе је на енглеском језику објављена у задњих тридесетак година и покрива најрелевантније биоетичке ауторе у односу на задану тему. Ту је наведена скоро сва биоетичка литература на српском и њему сродним језицима широк простора, што даје гаранцију за студиозан приступ овој проблематици и њену квалитетну елаборацију;
- предложена тема има јасан истраживачки пројекат и добро је структурисана. Кандидат је поред увода, закључка и литературе понудио девет поглавља у којима са различитих аспеката филозофски и научно фундирано приказује утемељење моралног суђења у биоетици од њеног настанка, одређења и утемељења, аналитичке елаборације до закључних резултата добијених истраживањем и коришћењем релевантне литературе;
- теза докторске дисертације је актуелна могу се очекивати позитивни резултати и оригиналан научни допринос.

На основу претходно позитивне оцјене подобности кандидата мр Горана стојановића

и његовог приједлога теме докторске дисертације,

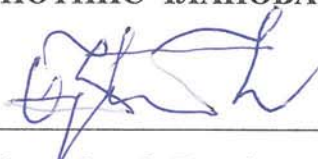
Комисија предлаже

Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Бањој Луци да прихвати овај извјештај и одобри пријаву докторске дисертације „Утемељење моралног суђења у биоетици“ мр Горана Стојановића, јер кандидат и тема испуњавају све законске и научне услове за квалитетан и научно релевантан, односно оригиналан докторски рад.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Бања Лука, 23.01.2015. године

1.

Проф. др Остоја Ђукић,
редовни професор у Бањој Луци, уже
научна области *Етика* – предсједник;

2.

Проф. др Мирослав Дринић,
ванредни професор у Бањој Луци, уже
научна област, *Увод у филозофију* и
Филозофија науке – члан;

3.

Проф. др Иван Коларић,
редовни професор у Крагујевцу / Палама,
уже научна област *Историја филозофије*
и *Етика* – члан.